

Dikim Öncesi: 50 kg/da amonyum sülfat, 25 kg/da triple süper fosfat, 100 kg/da potasyum sülfat alan uygulaması halinde verilir.

Boğaz Doldurma: 40-50 kg/da amonyum nitrat sıra aralarına uygulandıktan sonra boğaz doldurularak sulama karkları hazırlanır.

Yaprak Gübrelmesi: İkinci ürün patateslerde mikro elementlerden çinko eksikliğine sık rastlandığından bitkiler 30 cm boya ulaştığında bu elementi içeren yaprak gübresi uygulaması iyi sonuç vermektedir.

DİKİM

Dikim 70 cm sıra arasına ayarlı dikim makinesi ile 30 - 35 cm sıra üzeri mesafesinde yapılır. Dikim makinasının bulunmadığı durumlarda kark pulluğu ile açılan sıralara dikilir. İkinci ürün patates dikiminde dikkat edilecek en önemli husus tohumluk yumruların kesildiği takdirde sıcak toprakta çürüyeceğidir. Bu nedenle yumrular iri olsalar bile KESİLMEMELİDİR.

BAKIM İŞLEMLERİ

İkinci ürün patates tavı uygun olmayan tarlaya dikilmiş ise, çıkış öncesinde sulama gerekebilir. Diğer bakım işlemleri normal üründen olduğu gibidir.

HASAT

İkinci üründen hasat tarihini belirleyen en önemli etken ilk donlarla yeşil aksamın ileri derecede zarar göreceği faaliyetini yitirmesidir. Bu durumda yumrularda kabuk sertleşmesi için 10 gün beklendikten sonra hasat yapılır. İklim koşullarına göre bitki ve yumru gelişmesi izlenip pazarlama olanakları da dikkate alınarak hasat tarihi tesbit edilir.

EGE TARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

P. K. 9 Menemen - 35661 İZMİR
Telefon : (0232) 846 1331 (pbx)
Faks : (0232) 846 1107
Teleks : 832 1293 aari-tr

T. C. TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI EGE TARIMSAL ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

CİFTÇİ BROŞÜRÜ

No: 57

İKİNCİ ÜRÜN PATATESİ (SONBAHAR PATATESİ) YETİŞTİRİLMESİ

Dr. Fatma ERASLAN

GİRİŞ

Patates ülkemizde hemen her bölgede, bölgelerin coğrafi yapısına göre değişik zamanlarda üretilmektedir. İç ve Doğu Anadolu gibi kışları soğuk, yazları sıcak geçen bölgelerde mayıs-ekim ayları arasında ana mevsim üretimi dediğimiz üretim yapılmaktadır. Bu türden üretim keza Ege, Akdeniz ve Marmara Bölgelerinin yayla kesimlerinde de yapılmaktadır. Bu bölgelerin ovalarında ise ilkbahar ve sonbaharda patates yetiştirme imkanı vardır. Sonbahar patatesi (ikinci ürün patates), ayrıca Güneydoğu Anadolu'nun bazı kısımları ile Tokat gibi kuzey geçit yörelerinde de yetiştirilebilir.

ÜRETİM ZAMANI

Patates bir serin iklim bitkisidir. En iyi yetiştirme sıcaklığı 15 - 25 ° C olup, geç-gündüz sıcaklık farkının bakımından daha yöreler, yumru bağlama bakımından daha uygundur. Sıfır derecede bitkide soğuk zarar görülür, sıfırlı bir-iki derecede ise bitkiler donar. Bitkinin yetiştirme ve yumru olgunlaşma gün sayısı, çeşitlere göre, 70 - 140 gün arasında değişmektedir. Ayrıca gün uzunluğunun bitki gelişmesi üzerine önemli etkisi vardır. Genelde uzun gün ve yüksek sıcaklık yeşil aksam gelişmesini teşvik eder, olgunlaşmayı geciktirir ve yumru oluşumunu geriletir. Kısa gün ve düşük sıcaklık ise, yumru oluşumunu teşvik etmekle birlikte, özümleme de azalacağından, verim düşük olmaktadır. Özellikle ikinci ürün patates üretiminde bitkinin bu özellikleri dikkate alınmalı ve yetiştirme periyodunun aşırı sıcak dönemden olabildiğince uzaklaşması sağlanmalıdır. Bu açıdan ikinci ürün patatesin dikim zamanı yörenin olağan ilk donlarından 70 - 90 gün önce olacak şekilde hesaplanır. Örneğin, 15 kasımda ilk donların görüldüğü yöreler için 10 - 15 ağustos dikimin başlangıcı kabul edilir.

ÇEŞİT SEÇİMİ

İkinci ürünün vejetasyon süresi kısa olduğu ve normal üretim mevsiminin özelliklerine aykırı iklim ve toprak koşullarında tarımı yapıldığından, çeşit seçimi özellik arzeder. Kısa vejetasyon süresi

erkençi çeşitler, gün uzunluğuna da tepkisiz iseler, iyi sonuç verirler. Geççi çeşitlerin bir kısmı kısa gün koşullarında erkençi gibi davrandıklarından ikinci ürün tarımına uygundur. Ancak, her yörenin gün uzunluğu dışındaki; toprak, su, nisbi nem, güneşlenme gibi bitkiye doğrudan etki eden faktörleri farklı olduğundan uygun çeşidin denemeleri bulunmasında yarar vardır. Ege Bölgesinde orta erkençi Granola ve Sultan; geççi Yayla Kızı ve Isola çeşitleri ikinci üründen iyi sonuç vermektedir.

TOHURLUK TEMİNİ VE HAZIRLIĞI

Tohumluk temini ve su ikinci ürün patates tarımını kısıtlayan iki esas unsurdur. Ülkemizde kıyı ovalarının tohumluk kaynağı ana mevsim üretimi yapılan yaylalar ile İç Anadolu Bölgesidir. İkinci ürünün dikim zamanında tohumluk üreten bu yörelerde henüz hasat yapılmadığından, tohumluk şu yollarla temin edilebilir.

1-Bir önceki yıl üretilmiş tohumluklar +4° C de saklanır, dikim tarihinden 15 - 20 gün önce çıkarılarak çevre koşullarına alıştırılır.

2-İlkbaharda üretilen patateslerden tohumluk ayrılır, hasattan sonra kabuk sertleşmesi için 7 - 10 gün beklenir ve yumrular, uyku döneminin (dormansi) kırılması için, 5 ppm gibberellik asit (Berclex) eriyiği içinde 20 dakika daldırıldıktan sonra kurutulur, serin ve karanlık bir yerde gözler uyanana dek

bekletilirler. İlk yolla sağlanan tohumluk daha kaliteli ve sağlıklı olmasına rağmen; uzun süreli soğutma isteginden dolayı, pahalıdır ve soğuk hava tesisi gerektirir. Öte yandan, ilkbahar üretiminden ayrılan tohumluktan ise; çoğunluğu virus hastalıkları ile bulaşık, verimi düşük bitkiler elde edilmesine karşılık, ucuz ve çiftçi şartlarında uygulanabilir bir metod oluşu olumlu bir husustur.

TARLA HAZIRLIĞI

Birinci ürün hububat hasadından sonra tarla soddelerle 250-400 m' lik parçalara ayrılır ve anız yakılır. Sulamadan sonra işleme tavına gelmesi beklenir. Bir sürümü takiben gübre saçılır, tekrar sürülüp diskaro ve sürgü çekilir. Bu şekilde hazırlanan tarlanın tavının kaçmaması için en kısa zamanda dikilmesi gereklidir.

GÜBRELEME

Her üründen olduğu gibi patates gübrelenmede de en iyisi toprak analizi sonucuna göre gübreleme programının belirlenmesidir. Patates kısa sürede yüksek verim alınan, toprağı çok sömüren bir bitkidir. Özellikle ikinci ürün sıcak toprağı dikilip hızlı çıkış yaptığı, ilk gelişmesini de kısa sürede tamamladığı için, ihtiyaç duyacağı besin maddelerinin kolay alınabilir formda hazır bulunması gereklidir. Standart bir gübreleme programı aşağıdaki gibi uygulanabilir: